

Osnovna šola Miklavž pri Ormožu – 300

V cerkveni kroniki je šola omenjena leta 1721, čeprav je neorganiziran pouk potekal že pred letom 1680. Takrat je umrl učitelj in organist Janez Hermančič.

29. januarja 1721 je župnik od nemškega viteškega reda kot nadrejene cerkvene oblasti prejel ukaz, da mora večkrat obiskati šolo in poučevati o krščanskih resnicah. Pouk je potekal v leseni baraki, kjer je stanoval cerkovnik. 3. februarja 1808 je vihar podrl poslopje, ki so ga nato za silo popravili. Leta 1811 je šolo obiskovalo 26 učencev, pouk pa je bil, razen v obdobju francoske zasedbe, v nemščini. Leta 1819 je število učencev naraslo na 52.

Leta 1829 so postavili novo šolsko poslopje z učilnico in učiteljskim stanovanjem. Po revolucionarnem letu 1848 je vlada določila, da mora začetni pouk potekati v slovenščini. Anton Martin Slomšek je sestavil za štajerske šole dvojezične slovensko-nemške učbenike. Po državnem šolskem zakonu iz leta 1869 je šolstvo prevzela država.

Osnovna šola Miklavž pri Ormožu (hrani SŠM, fototeka).

Ker se je število učencev večalo, je šola leta 1874 postala dvorazrednica, najeli so še učilnico v zasebni hiši. Leta 1883 je postala trirazrednica, obiskovalo jo je 138 deklic in 134 dečkov. Leta 1892 so zgradili novo šolsko poslopje s petimi učilnicami. Šola se je še naprej širila, leta 1893 v štiri-, 1898 v pet-, 1927 v šest- in 1936 v sedemrazrednico.

Med drugo svetovno vojno je bila šola zelo poškodovana, učila, knjige in pohištvo skoraj povsem uničeno. Pouk se je pričel 4. junija 1945. Šola je postala osemletka 3. septembra 1957. Leta 1962 je postala šola Miklavž centralna in dobila podružnično šolo Kog. Novo šolsko stavbo je šola dobila leta 1969. Ob tej priložnosti je šola izdala brošuro V nove čase, ki obsega zgodovino šole do leta 1968, spomine učitelja in literarne prispevke učencev.

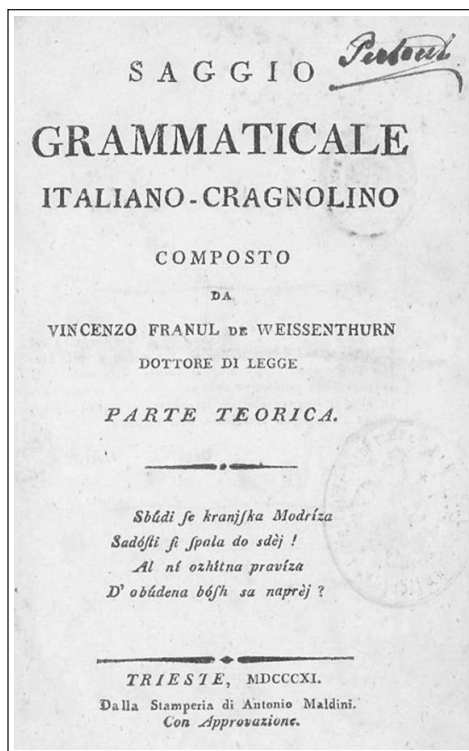
Po zadnjih podatkih v sklopu šole deluje vrtec z dislocirano enoto na Kogu. Šolo obiskuje skupaj 235 otrok.

Tatjana Hojan

Vincenc Franul pl. Weissenthurn – 250

Na Reki se je 2. februarja 1771 rodil Vincenc Franul pl. Weissenthurn. Nekaj mladih let je preživel tudi v Ajdovščini, kjer so imeli plemiči Weissenthurn svoje posesti. Po končani reški osnovni šoli se je izobraževal na tamkajšnjem jezuitskem kolegiju in doktoriral iz prava. Leta 1803 je z odlokom dobil pravico za urad javnega notarja ter vodil zasebno pisarno do smrti. Leta 1815 je postal vladni nadzornik ilirsko-srbske zasebne šole v Trstu. Oblikoval je slovensko slovnico za Italijane, pri čemer je preveč očitno vzel za osnovo Kopitarjevo slovnico, ne da bi samega avtorja navedel kot vir. Ker se sam ni čutil dovolj trdnega v slovenščini, je za pomoč prosil Valentina Vodnika, da mu je prebral in popravil ves slovniki del, priredil Linhartovega Matička za bralni del ter pregledal slovarček. Weissenthurn je odločno zagovarjal pomen znanja slovenskega jezika za Tržačane. Umrl je 2. avgusta 1817 v Trstu.

Anton Arko

Slovenska slovnica za Italijane, 1811
(arhiv.gorenjskiglas.si).